

Projekt

z dniaZatwierdzony przez

**UCHWAŁA NR
RADY POWIATU ZGIERSKIEGO**

z dnia 2024 r.

**w sprawie przyjęcia Powiatowego Programu Przeciwdziałania Przemocy Domowej i Ochrony Osób
Doznających Przemocy Domowej w Powiecie Zgierskim na lata 2024-2030**

Na podstawie art. 12 pkt 11 ustawy z dnia 5 czerwca 1998 r. o samorządzie powiatowym (Dz. U. z 2022 r. poz. 1526 oraz 2023 r. poz. 572) oraz art. 6 ust. 3 pkt 1 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy domowej (Dz. U. z 2021 r. poz. 1249 oraz z 2023 r. poz. 289 i 535) Rada Powiatu Zgierskiego uchwala co następuje:

§ 1. Przyjmuje się Powiatowy Program Przeciwdziałania Przemocy Domowej i Ochrony Osób Doznających Przemocy Domowej w Powiecie Zgierskim na lata 2024 – 2030 w brzmieniu określonym w załączniku do niniejszej uchwały.

§ 2. Wykonanie uchwały powierza się Zarządowi Powiatu Zgierskiego.

§ 3. Traci moc Uchwała Nr XXIX/295/21 Rady Powiatu Zgierskiego z dnia 26 lutego 2021 r. w sprawie przyjęcia Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie w Powiecie Zgierskim na lata 2021 - 2025.

§ 4. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia i podlega ogłoszeniu na tablicy ogłoszeń Rady Powiatu Zgierskiego oraz w Biuletynie Informacji Publicznej.

Załącznik do uchwały Nr
Rady Powiatu Zgierskiego
z dnia 2024 r.

Powiat ZGIERSKI

POWIATOWY PROGRAM PRZECIWDZIAŁANIA PRZEMOCY DOMOWEJ I OCHRONY OSÓB DOZNAJĄCYCH PRZEMOCY DOMOWEJ W POWIECIE ZGIERSKIM NA LATA 2024 – 2030

Spis treści

Wstęp	2
I Podstawa prawna.....	4
II Definicja przemocy i mechanizmy przemocy	6
1. Rodzaje przemocy	8
2. Fazy Przemocy:	9
3. Diagnoza zjawiska przemocy domowej w Powiecie Zgierskim	10
4. Praca ze sprawcą przemocy domowej	15
III. Powiatowy Program Przeciwdziałania Przemocy Domowej i Ochrony Osób Doznających Przemocy Domowej w Powiecie Zgierskim na lata 2024 – 2030.....	17
1. Cele szczegółowe.....	17
2. Realizacja celów	18
3. Beneficjenci	21
4. Realizatorzy programu.....	21
5. Źródło finansowania	21
6. Monitoring i ewaluacja	21

Wstęp

Zgodnie z treścią art. 6 ust. 3 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy domowej (t.j. Dz. U. z 2023 r., poz. 535) do zadań własnych powiatu oraz zadań z zakresu administracji rządowej realizowanych przez powiat należy w szczególności:

1. opracowanie i realizacja powiatowego programu przeciwdziałania przemocy domowej i ochrony osób doznających przemocy domowej.

Program ma istotne znaczenie dla realizacji celów polityki społecznej w skali lokalnej.

Obowiązki przypisane powiatowi przez ustawodawcę obejmują również:

1. opracowanie i realizacja programów służących działaniom profilaktycznym mającym na celu udzielenie specjalistycznej pomocy, zwłaszcza w zakresie promowania i wdrożenia prawidłowych metod wychowawczych w stosunku do dzieci w rodzinach zagrożonych przemocą domową;
2. zapewnienie osobom doznającym przemocy domowej miejsc w ośrodkach wsparcia;
3. zapewnienie osobom doznającym przemocy domowej miejsc w ośrodkach interwencji kryzysowej.

Ponadto, do zadań własnych powiatu z zakresu administracji rządowej, dotyczących przeciwdziałania przemocy domowej należy:

1. tworzenie i prowadzenie specjalistycznych ośrodków wsparcia dla osób doznających przemocy domowej;
2. opracowywanie i realizacja programów korekcyjno – edukacyjnych dla osób stosujących przemoc domową;
3. opracowywanie i realizacja programów psychologiczno – terapeutycznych dla osób stosujących przemoc domową;
4. wydawanie zaświadczeń o zgłoszeniu się osoby stosującej przemoc domową do uczestnictwa w programach, o których mowa w pkt 2 i 3, oraz o ich ukończeniu.

Realizacja niniejszego dokumentu stanowi wypełnienie jednego ze wskazań ww. ustawy. Tym samym przygotowanie niniejszego dokumentu spełnia jeden z zapisów prawa, pozwalając jednocześnie na szczegółową analizę problemu i przedstawienie konkretnych metod zwalczania przemocy występującej w społeczności lokalnej tworzonej przez mieszkańców powiatu zgierskiego.

Niniejszy program został opracowany przez Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Zgierzu na podstawie sprawozdań z lat 2020 – 2022, w których wykorzystano informacje otrzymane z ośrodków pomocy społecznej z terenu powiatu zgierskiego, Komendy Powiatowej Policji w Zgierzu i sprawozdań z Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Zgierzu.

Z uwagi na zmianę przepisów ww. ustawy o przeciwdziałaniu przemocy domowej, następuje zmiana dotychczasowego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie w Powiecie Zgierskim na lata 2021 – 2025 wprowadzonego uchwałą Nr XXIX/295/21 z dnia 26 lutego 2021 r.

I Podstawa prawna

Poniżej wymienione akty prawne uwzględniają temat przeciwdziałania przemocy i regulują postępowanie różnych podmiotów w stosunku do osób doświadczających oraz stosujących przemoc domową. Stanowią one również podstawę dla zapisów Powiatowego Programu Przeciwdziałania Przemocy Domowej i Ochrony Osób Doznających Przemocy Domowej w Powiecie Zgierskim na lata 2024 – 2030.

Program będzie realizowany w oparciu o następujące akty prawne:

- 1) Ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy domowej (Dz. U. z 2021 r. poz. 1249 z późn. zm.);
- 2) Ustawa z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz. U. z 2023 r. poz. 901 z późn. zm.);
- 3) Ustawa z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz. U. z 2023 r. poz. 1426 z późn. zm.);
- 4) Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 6 września 2023 r. w sprawie procedury „Niebieskie Karty” oraz wzorów formularzy „Niebieska Karta” (Dz. U. z 2023 r. poz. 1870);
- 5) Rozporządzenie Ministra Rodziny i Polityki Społecznej z dnia 22 czerwca 2023 r. w sprawie programów psychologiczno – terapeutycznych dla osób stosujących przemoc domową oraz wymagań kwalifikacyjnych wobec osób prowadzących te programy (Dz. U. z 2023 r. poz. 1166);
- 6) Rozporządzenie Ministra Rodziny i Polityki Społecznej z dnia 20 czerwca 2023 r. w sprawie standardu podstawowych usług świadczonych przez specjalistyczne ośrodki wsparcia dla osób doznających przemocy domowej oraz wymagań kwalifikacyjnych wobec osób zatrudnionych w tych ośrodkach (Dz. U. z 2023 r. poz. 1158);
- 7) Rozporządzenie Ministra Rodziny i Polityki Społecznej z dnia 21 czerwca 2023 r. w sprawie wzoru pouczenia rodziców, opiekunów prawnych lub faktycznych dziecka, któremu pracownik socjalny zapewnił ochronę w sytuacji zagrożenia życia lub zdrowia dziecka w związku z przemocą domową (Dz. U. z 2023 r. poz. 1159);
- 8) Rozporządzenie Ministra Rodziny i Polityki Społecznej z dnia 20 czerwca 2023 r. w sprawie programów korekcyjno – edukacyjnych dla osób stosujących przemoc domową (Dz. U. z 2023 r. poz. 1163);
- 9) Uchwała Nr 205 Rady Ministrów z dnia 9 listopada 2023 r. w sprawie ustanowienia Rządowego Programu Przeciwdziałania Przemocy Domowej na lata 2024 – 2030 (M.P. z 2023 r. poz. 1232);

- 10) Ustawa z dnia 25 lutego 1964 r. – Kodeks rodzinny i opiekuńczy (Dz. U. z 2023 r. poz. 2809 z późn. zm.);
- 11) Ustawa z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (Dz. U. z 2023 r. poz. 2151 z późn. zm.);
- 12) Ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii (Dz. U. z 2023 r. poz. 1939 z późn. zm.);
- 13) Ustawa z dnia 5 czerwca 1998 r. o samorządzie powiatowym (Dz. U. z 2022 r. poz. 1526 z późn. zm.);
- 14) Ustawa z dnia 6 kwietnia 1990 r. o Policji (Dz. U. z 2023 r. poz. 171 z późn. zm.);
- 15) Ustawa z dnia 6 czerwca 1997 r. - Kodeks Karny (Dz. U. z 2024 r. poz. 17);
- 16) Ustawa z dnia 6 czerwca 1997 r. Kodeks postępowania karnego (Dz. U. z 2022 r. poz. 1375 z późn. zm.).

Ponadto Powiatowy Program Przeciwdziałania Przemocy Domowej i Ochrony Osób Doznających Przemocy Domowej w Powiecie Zgierskim na lata 2024 – 2030 jest spójny z Rządowym Programem Przeciwdziałania Przemocy Domowej na lata 2024 – 2030, Wojewódzkim Programem Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie Województwa Łódzkiego 2025, Strategią Rozwiązywania Problemów Społecznych w Powiecie Zgierskim na lata 2019 – 2023.

W przypadku zmiany powyższych przepisów nie będzie to wymagało zmiany opracowanego programu, jedynie dostosowanie go do wprowadzonych aktów prawnych.

II Definicja przemocy i mechanizmy przemocy

W dniu 22 czerwca 2023 roku weszły w życie zmiany w przepisach ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie, wprowadzone ustawą z 9 marca 2023 roku o zmianie ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie oraz niektórych innych ustaw. Elementem wprowadzonych zmian jest zastąpienie sformułowania „przemoc w rodzinie” – nowym terminem tj. „przemoc domowa”.

Ileokroć w ustawie jest mowa o „przemocy domowej” – należy przez to rozumieć jednorazowe albo powtarzające się umyślne działanie lub zaniechanie, wykorzystujące przewagę fizyczną, psychiczną lub ekonomiczną, naruszające prawa lub dobra osobiste osoby doznającej przemocy domowej, w szczególności:

- a) narażające tę osobę na niebezpieczeństwo utraty życia, zdrowia lub mienia,
- b) naruszające jej godność, nietykalność cielesną lub wolność, w tym seksualną,
- c) powodujące szkody na jej zdrowiu fizycznym lub psychicznym, wywołujące u tej osoby cierpienie lub krzywdę,
- d) ograniczające lub pozbawiające tę osobę dostępu do środków finansowych, lub możliwości podjęcia pracy, lub uzyskania samodzielności finansowej.¹

Wprowadzona zmiana zapewnia właściwe spojrzenie na jednostkę doświadczającą przemocy, a nie rodzinę jako taką, w której przemoc występuje. Zarówno osobami doświadczającymi przemocy w związkach bliskich, jak i jej sprawcami są, bowiem konkretne – indywidualne – osoby, a jej przyczyną nie są dysfunkcje rodziny, jako podstawowej komórki społecznej.

Przemoc domowa charakteryzuje się tym, że:

1. Jest intencjonalna – przemoc jest zamierzonym i świadomym działaniem człowieka i ma na celu kontrolowanie i podporządkowanie drugiej osoby;
2. Nierównowaga sił – w relacji jedna ze stron ma przewagę nad drugą. Osoba doświadczająca przemocy jest słabsza (fizycznie, psychicznie) a osoba ją stosująca – silniejsza;
3. Narusza prawa i dobra osobiste – osoba stosująca przemoc wykorzystuje przewagę siły, narusza podstawowe prawa drugiej strony (np. prawo do nietykalności fizycznej, godności, szacunku, itd.);
4. Powoduje cierpienie i szkodę – osoba stosująca przemoc naraża zdrowie i życie drugiej strony na poważne szkody. Doświadczanie bólu i cierpienia sprawia, że będąc poddaną takiemu oddziaływaniu, ma mniejszą zdolność do samoobrony.²

¹file:///C:/Users/pauli/Downloads/ustawa_o_przeciwdzia%C5%82aniu_przemocy_domowej.pdf

²O zjawisku przemocy» Ogólnopolskie Pogotowie dla Ofiar Przemocy w Rodzinie " Niebieska Linia"/
pobrane 23.11.2023 r.

Przemoc domową stanowi przestępstwo z artykułu 207 Kodeksu karnego, który brzmi:

Art. 207. [Znęcanie się]

§ 1. Kto znęca się fizycznie lub psychicznie nad osobą najbliższą lub nad inną osobą pozostającą w stałym lub przemijającym stosunku zależności od sprawcy, podlega karze pozbawienia wolności od 3 miesięcy do lat 5.

§ 1a. Kto znęca się fizycznie lub psychicznie nad osobą nieporadną ze względu na jej wiek, stan psychiczny lub fizyczny, podlega karze pozbawienia wolności od 6 miesięcy do lat 8.

§ 2. Jeżeli czyn określony w § 1 lub 1a połączony jest ze stosowaniem szczególnego okrucieństwa, sprawca podlega karze pozbawienia wolności od roku do lat 10.

§ 3. Jeżeli następstwem czynu określonego w § 1-2 jest targnięcie się pokrzywdzonego na własne życie, sprawca podlega karze pozbawienia wolności od lat 2 do 15.³

Przestępstwa określone w art. 207 Kodeksu karnego ścigane są z urzędu, co oznacza, że organy ścigania po otrzymaniu informacji o podejrzeniu występowania przemocy domowej mają obowiązek wszcząć i przeprowadzić postępowanie wyjaśniające.

Ustawa o przeciwdziałaniu przemocy domowej art. 2 ust. 1 pkt 2 rozszerzyła katalog osób, które będą uznawane za osoby doznające przemocy domowej. W szczególności – osoby pozostające w relacji przeszłej, np. byli małżonkowie, byli partnerzy, wobec których będzie stosowana przemoc domowa.

Przemoc domowa jest problemem powszechnym. Społeczeństwo jest bierne i nie reaguje na przejawy agresji domowej lub wprost ją akceptuje i usprawiedliwia sprawców. Występuje także tolerancja dla zachowań patologicznych, wynikająca z niskiego poziomu społecznej świadomości o zachowaniach stanowiących przejawy przemocy domowej. Wprowadzone zmiany w ustawie o przeciwdziałaniu przemocy domowej dodają dwie formy przemocy jakimi są przemoc ekonomiczna i cyberprzemoc.

³<https://sip.lex.pl/akty-prawne/dzu-dziennik-ustaw/kodeks-karny-16798683/art-207>, pobrane 06.12.2023 r.

1. Rodzaje przemocy

fizyczna – bicie, duszenie, przypalanie ciała oraz każde inne zachowanie sprawcy skutkujące lub zmierzające do wyrządzenia fizycznych obrażeń,

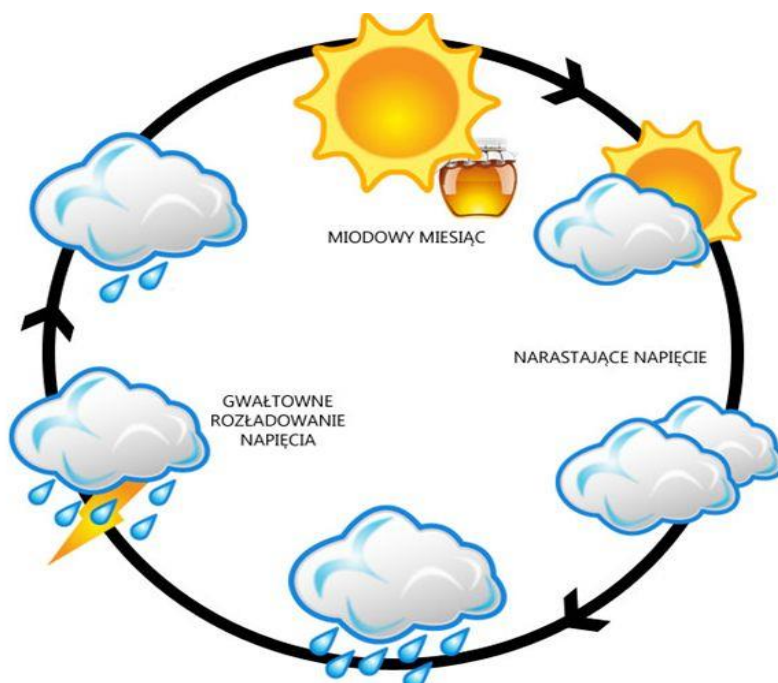
psychiczna – wyzwiska, obelgi, zaniżanie poczucia wartości ofiary, wyśmiewanie, drwiny,

seksualna – gwałt, wymuszanie pożycia, zmuszanie do niechcianych praktyk seksualnych, ocenianie sprawności seksualnej,

ekonomiczna – finansowe uzależnienie ofiary od sprawcy, uniemożliwianie podjęcia pracy zarobkowej przez ofiarę, niełożenie na utrzymanie rodziny,⁴

cyberprzemoc – stosowanie przemocy poprzez: prześladowanie, zastraszanie, nękanie, wyśmiewanie innych osób z wykorzystaniem Internetu i narzędzi typu elektronicznego takich jak: SMS, e-mail, witryny internetowe, fora dyskusyjne w Internecie, portale społecznościowe i inne. Osobę dopuszczającą się takich czynów określa się stalkerem.

Przemoc domowa nie jest jednorazowym czynem. Często ma długą, nawet kilkunastoletnią historię. Zwykle powtarza się według zauważalnej prawidłowości zwanej cyklami przemocy. Cykle przemocy, składają się z trzech narastających po sobie fazach: narastania napięcia, ostrej przemocy i miodowego miesiąca.

⁴Przemoc w rodzinie – definicja, rodzaje, statystyki, paragrafy - Chrześcijańskie Forum Kobiet (chfk.pl) pobrane 06.12.2023r.

2. Fazy Przemocy:

faza narastania napięcia – osoba stosująca przemoc staje się drażliwa, coraz więcej rzeczy ją denerwuje, często atakuje słownie, wszczyna awantury. Ofiara próbuje za wszelką cenę ją uspokajać i usprawiedliwiać jego zachowanie.

faza ostrej przemocy – sprawca daje upust swojemu napięciu i wpada w szal, niszczy sprzęty domowe, dopuszcza się przemocy fizycznej, grozi ofierze, zastrasza ją. Wystarczy najmniejszy pretekst, aby wyprowadzić go z równowagi i sprowokować, np. za późno podany obiad, zła ocena przyniesiona przez dziecko ze szkoły. Ofiara tuż po doświadczeniu przemocy jest w szoku, odczuwa strach, ale po jakimś czasie próbuje racjonalizować zachowania sprawcy, szuka w sobie przyczyn jego wybuchów agresji.

faza miesiąca miodowego – do sprawcy dociera, że przekroczył granice, budzą się w nim wyrzuty sumienia. Chce naprawić swoje błędy i zmienia się nie do poznania – jest miły, czuły, wyrozumiały, kupuje ofierze prezenty, zapewnia o swoich uczuciach i obiecuje, że nigdy więcej nie podniesie na nią ręki. Ofiara wierzy w jego przemianę, znowu jest szczęśliwa i zakochana.⁵

Przemoc domowa jest niezwykle delikatnym i trudnym zagadnieniem ze względu na występujące pomiędzy ofiarą a sprawcą więzi rodzinne, uczucia i emocje, a także poczucie wstydu. Ofiary zazwyczaj są przekonane o swoim uzależnieniu od sprawcy i ukrywają fakt występowania przemocy.

⁵Przemoc psychiczna i fizyczna w domu, rodzinie i związku. Czym jest, jakie niesie skutki i jak sobie z nią poradzić? - Psychoterapia i Rozwój Warszawa Mokotów | Strefa Myśli (strefamysli.pl)

3. Diagnoza zjawiska przemocy domowej w Powiecie Zgierskim

Celem niniejszej diagnozy jest opisanie skali zjawiska przemocy domowej występującej na terenie powiatu zgierskiego, jak i działań pomocowych, kierowanych do członków rodziny lub osób zagrożonych przemocą w latach 2020 – 2022.

Do zdiagnozowania zjawiska przemocy domowej występującej na terenie powiatu zgierskiego posłużono się danymi ze sprawozdań z okresu lat 2020 – 2022 z Komendy Powiatowej Policji w Zgierzu, ośrodków pomocy społecznej działających na terenie powiatu zgierskiego oraz danymi ze sprawozdań z działalności Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Zgierzu. Jak wynika z danych przedstawionych w sprawozdaniu Komendy Powiatowej Policji w Zgierzu przemoc domowa (tabela nr 1) na przełomie lat 2020 – 2022 zmniejszyła się o około 19,07%. Najczęściej osobami doświadczającymi przemocy domowej były kobiety. Na przełomie trzech lat odnotowano 600 kobiet jako ofiary przemocy domowej. Z posiadanych danych (tabela nr 2) wynika, iż w latach 2020 – 2022 liczba mężczyzn, jako osób stosujących przemoc domową zmniejszyła się o 36,11%. Ogólna liczba mężczyzn stosujących przemoc domową w latach 2020 – 2022 wynosiła 685.

(tabela nr 1). Liczba osób dotkniętych przemocą:

Płeć	Rok	2020	2021	2022	Łącznie
Kobiety		263	177	160	600
Mężczyźni		38	41	30	109
Małoletni		87	147	124	358
Łącznie liczba osób doznających przemocy domowej		388	364	314	

(tabela nr 2). Liczba osób stosujących przemoc:

Płeć	Rok	2020	2021	2022	Łącznie
Kobiety		64	47	45	156
Mężczyźni		288	213	184	685
Małoletni		0	1	1	2
Łączna liczba osób stosujących przemoc domową		352	261	230	

Z danych Komendy Powiatowej Policji w Zgierzu wynika, iż najczęstszą formą stosowania przemocy domowej w latach 2020 – 2022, była przemoc psychiczna, która w łącznej liczbie obejmuje 774 odnotowanych przypadków. Na drugim miejscu znalazła się przemoc fizyczna, która w łącznej liczbie wynosi 648 odnotowanych przypadków. Nowelizacja ustawy, która weszła w życie 22 czerwca 2023 roku o przeciwdziałaniu przemocy domowej, rozszerzyła dotychczasową definicję przemocy domowej o przemoc ekonomiczną i cyfrową. Komenda

Powiatowa Policja w Zgierzu przed wprowadzeniem tego zapisu ww. ustawy prowadziła statystyki dotyczące tej formy przemocy, z których wynika, że jest to trzecia z najczęściej stosowanych form przemocy domowej, a łączna liczba odnotowanych przypadków wynosiła 68.

(tabela nr 3) Liczba przypadków poszczególnych rodzajów przemocy:

Rodzaje przemocy domowej / Rok	2020	2021	2022	Łącznie
Fizyczna	283	196	169	648
Seksualna	1	1	1	3
Ekonomiczna	46	21	1	68
Psychiczna	337	237	200	774
Inne rodzaje przemocy	5	15	6	26

Podjęcie interwencji w środowisku wobec rodziny dotkniętej przemocą, odbywa się na podstawie procedury „Niebieskie Karty”, która nie wymaga zgody osoby dotkniętej przemocą domową. Procedura obejmuje ogół czynności podejmowanych i realizowanych przez przedstawicieli jednostek organizacyjnych pomocy społecznej, komisji rozwiązywania problemów alkoholowych, policji, oświaty i ochrony zdrowia w związku z uzasadnionym podejrzeniem zaistnienia przemocy domowej. Przedstawiciele wyżej wymienionych podmiotów, realizują procedurę „Niebieskie Karty” na podstawie współpracy i przekazują informację o podjętych działaniach przewodniczącemu Zespołu Interdyscyplinarnego dla właściwej gminy. Na terenie powiatu zgierskiego działa dziewięć Zespołów Interdyscyplinarnych. Po wprowadzeniu zmian ustawy o przeciwdziałaniu przemocy domowej zmieniło się nazewnictwo grup roboczych na grupy diagnostyczno – pomocowe.

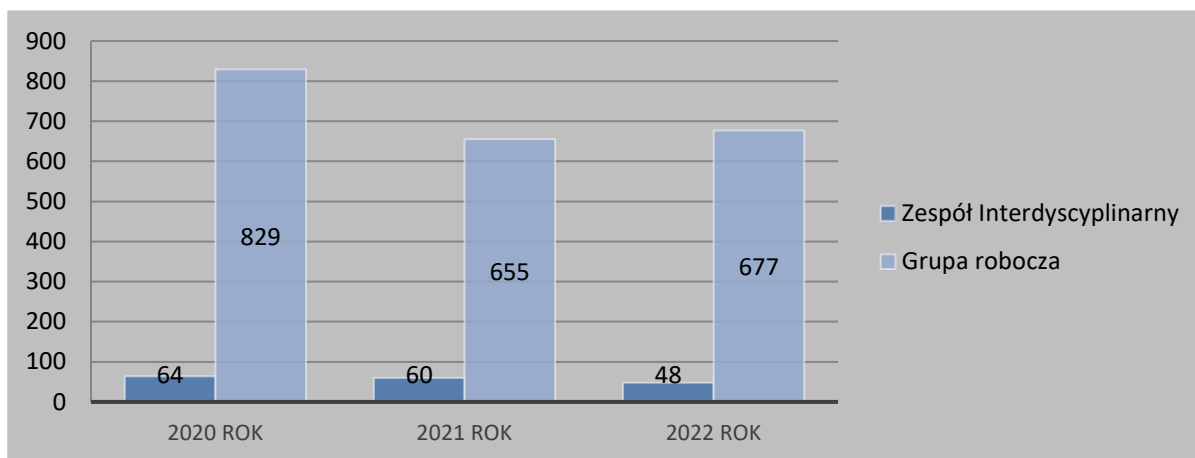
Do zadań Zespołów Interdyscyplinarnych i grup diagnostyczno – pomocowych należy:

- 1) diagnozowanie problemu przeciwdziałania przemocy domowej;
- 2) podejmowanie działań w środowisku zagrożonym przemocą domową mających na celu przeciwdziałanie temu zjawisku;
- 3) inicjowanie interwencji w środowiskach dotkniętych przemocą domową;
- 4) rozpowszechnianie informacji o instytucjach, osobach i możliwościach udzielenia pomocy w środowisku lokalnym;
- 5) inicjowanie działań w stosunku do osób stosujących przemoc;
- 6) opracowanie i realizacja planu pomocy w indywidualnych przypadkach wystąpienia przemocy domowej;
- 7) monitorowanie sytuacji rodzin, w których dochodzi do przemocy oraz rodzin zagrożonych wystąpieniem przemocy;
- 8) dokumentowanie działań podejmowanych wobec rodzin, w których dochodzi do przemocy

oraz efektów tych działań;

9) realizacja procedury „Niebieskie Karty”.

(wykres nr 1). Liczba posiedzeń Zespołów Interdyscyplinarnych i grup roboczych w latach 2020 –2022.

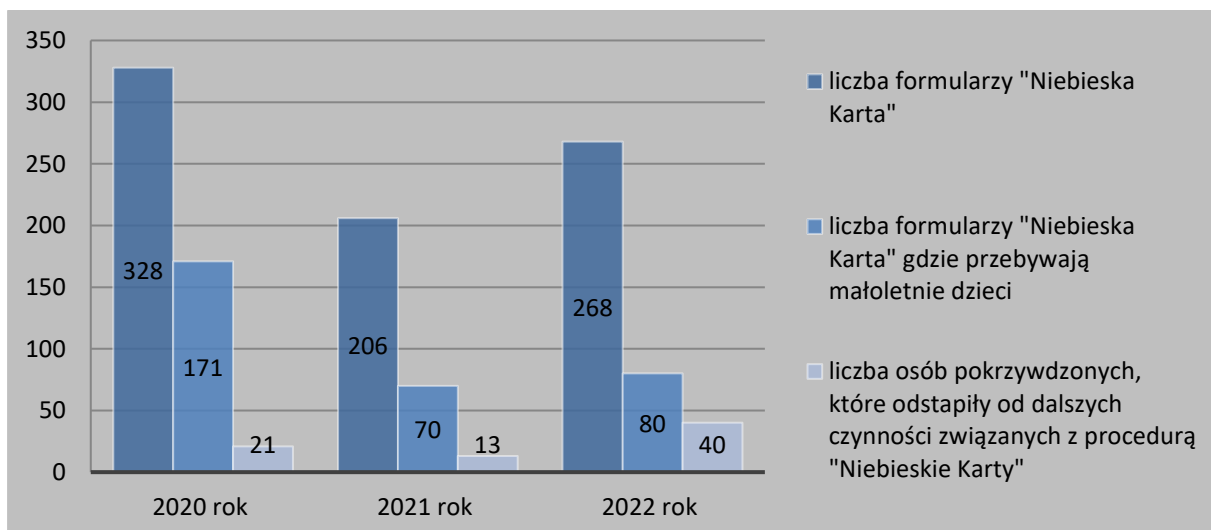

W 2020 roku zanotowano największą liczbę posiedzeń grup roboczych w stosunku, do kolejnych lat. W latach 2021 i 2022 odbyła się porównywalna liczba posiedzeń grup roboczych (655-677). Natomiast w 2022 roku można zaobserwować spadek posiedzeń zespołów interdyscyplinarnych, może to świadczyć o skondensowanej pracy zespołów.

Zmiany obecnie obowiązującego wzoru formularza „Niebieska Karta – A” nastąpiły po wejściu w życie w dniu 13 września 2023 roku Rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 6 września 2023 roku w sprawie procedury „Niebieskie Karty” oraz wzorów formularzy „Niebieska Karta”.

Wszczęcie procedury „Niebieskie Karty” następuje przez wypełnienie formularza „Niebieska Karta – A” w przypadku powzięcia informacji w toku prowadzonych czynności służbowych lub zawodowych, podejrzenia stosowania przemocy wobec osób doznających przemocy lub w wyniku zgłoszenia dokonanego przez świadka przemocy domowej.

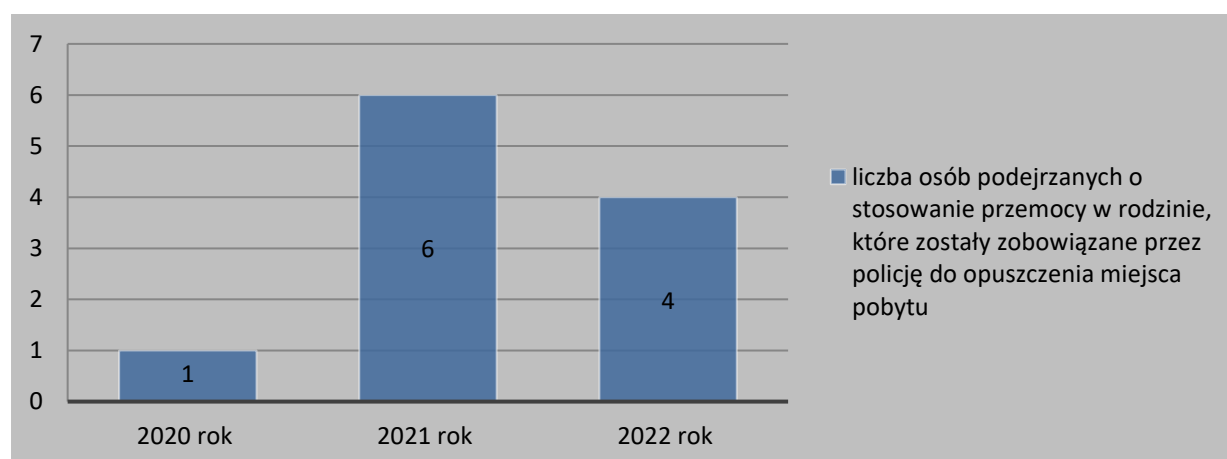
(wykres nr 2). Liczba sporządzonych formularzy „Niebieska Karta”

Na powyższym wykresie widać, iż 2020 roku charakteryzował się największą liczbą (328) interwencji przeprowadzonych przez pracowników socjalnych, jak i przez funkcjonariuszy policji w środowiskach rodzinnych, które zakończyły się sporządzeniem formularza „Niebieska Karta”, odnotowano 171 wszczętych procedur „Niebieskie Karty” w rodzinach, gdzie przebywają małoletnie dzieci. Następujące lata wskazują na zmniejszenie się ilości wypełnionych formularzy „Niebieska Karta”: 2021 – 40,92% i 2022 – 46,78%.

Powyższy wykres dotyczy również danych o liczbie osób, które odstąpiły od dalszych czynności związanych z prowadzeniem procedury „Niebieska Karta”. W roku 2020 odnotowano 21 przypadków odstąpienia od dalszych czynności związanych z ww. procedurą. Natomiast w roku 2021 liczba ta spadła o 38,01% osób, które odstąpiły od dalszych czynności. Kolejno w roku 2022 w stosunku do roku 2021 zanotowano wzrost o 207,69%.

(wykres nr 3). Liczba osób stosujących przemoc, które opuściły dotychczasowe miejsce zamieszkania.

Powszechnie przyjmuje się, że najskuteczniejszym środkiem ochrony osoby dotkniętej przemocą domową jest natychmiastowe odizolowanie od niej sprawcy przemocy. Wprowadzone instrumenty prawne zwiększyły uprawnienia funkcjonariuszom Policji oraz Żandarmerii Wojskowej do wydania nakazu natychmiastowego opuszczenia mieszkania i jego bezpośredniego otoczenia lub zakazu zbliżania się do mieszkania i jego bezpośredniego otoczenia. Tymczasowy nakaz izolacji sprawcy przemocy domowej obowiązuje przez 14 dni. Na podstawie zebranych danych wynika, iż najmniej wydanych nakazów opuszczenia miejsca zamieszkania przez osoby stosujące przemoc na terenie powiatu zgierskiego wydano w 2020 roku. Niski wynik może być następstwem nadania uprawnień funkcjonariuszom Policji oraz Żandarmerii Wojskowej pod koniec roku legislacyjnego ww. przepisów lub brakiem zasadności jego zastosowania w środowisku, w których odbywały się interwencje.

W przypadku podejrzenia przestępstwa, prokuratura ma obowiązek wszcząć postępowanie przygotowawcze mające na celu sprawdzenie, czy popełniono przestępstwo, zbierać i zabezpieczyć dowody, ująć sprawcę. Może też zastosować środek zapobiegawczy wobec

str. 13

sprawcy przemocy w postaci np. dozoru policyjnego lub wystąpić do sądu z wnioskiem o zastosowanie tymczasowego aresztowania. W zależności od oceny materiału dowodowego postępowanie może zakończyć się skierowaniem do sądu aktu oskarżenia lub umorzeniem postępowania. Świadkowie przemocy mogą złożyć w prokuraturze (lub na policji) zawiadomienie o przestępstwie ściganym z urzędu.

Łącznie jednostki pomocy społecznej z terenu powiatu zgierskiego w latach 2020 – 2022 przygotowały 206 zawiadomień do Prokuratury Rejonowej o podejrzeniu popełnienia przestępstwa.

(tabela nr 3). Liczba wszczętych postępowań przygotowawczych przekazanych do Prokuratury Rejonowej w Zgierzu.

Rok	Liczba wszczętych postępowań przygotowawczych	Liczba skazanych na podstawie art. 207 k.k.
2020	36	45
2021	133	49
2022	37	4
Łącznie	206	98

Z danych przedstawionych w powyższej tabeli wynika, iż w 2020 roku zanotowano wyższą liczbę osób skazanych art. 207 k.k (45 osób) niż zostało przekazanych zawiadomień (36). Różnica ta może wynikać z zakończenia spraw, które wpłynęły przed rokiem 2020. W 2021 roku wpłynęło najwięcej zawiadomień do prokuratury (133). Ponadto w 2022 roku do prokuratury zgłoszono 37 postępowań przygotowawczych, z czego 4 postępowania zakończono wyrokiem skazującym.

Na terenie powiatu zgierskiego nie działa schronisko dla ofiar przemocy. Kobiety z dziećmi mogą korzystać ze schronienia w Specjalistycznym Ośrodku Wsparcia dla Ofiar Przemocy w Rodzinie w Łodzi. W latach 2020 – 2022, 7 osób pochodzących z terenu powiatu zgierskiego skorzystało z tej formy wsparcia (tabela nr 4).

(tabela nr 4) Liczba osób doznających przemocy domowej opuszczających dotychczasowe miejsce pobytu.

Rok 2020	Rok 2021	Rok 2022
1	6	0

4. Praca ze sprawcą przemocy domowej

Pomoc rodzinie, w której stosowana jest przemoc obliguje instytucje pracujące na rzecz dobra rodziny również do prowadzenia działań wobec sprawców. Ta część udzielanego wsparcia jest najtrudniejsza do zrealizowania, bowiem przyznanie się do stosowania przemocy wobec najbliższych osób przez sprawców jest bardzo trudne. Rozporządzenie Rady Ministrów i Polityki Społecznej określa standardy prowadzenia programów korekcyjno – edukacyjnych dla osób stosujących przemoc domową, które obejmują:

- 1) zmianę przekonań odbiorców programów korekcyjno – edukacyjnych dotyczących stosowania przemocy domowej;
- 2) powstrzymanie osoby stosującej przemoc domową przed dalszym stosowaniem przemocy;
- 3) rozwijanie umiejętności samokontroli i współżycia, w tym bardziej efektywne radzenie sobie z emocjami, np. tj. złością lub poczuciem krzywdy w sytuacjach trudnych;
- 4) zmniejszenie przez uczestników programu skali zachowań opartych na sile przemocy;
- 5) wzrost świadomości na temat zjawiska przemocy domowej i konsekwencji jej stosowania;
- 6) poszerzenie katalogu zachowań osób stosujących przemoc domową o zachowania alternatywne do krzywdzących w celu budowania relacji interpersonalnych opartych na poszanowaniu domowników i postawie partnerskiej;
- 7) kształtowanie umiejętności w zakresie wychowania dzieci bez użycia przemocy domowej;
- 8) uznanie przez osobę stosującą przemoc domową swojej odpowiedzialności za stosowanie przemocy;
- 9) uzyskanie informacji o możliwościach podejmowania działań terapeutycznych.

W latach 2020 – 2022 Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Zgierzu realizowało zadania związane z prowadzeniem zajęć korekcyjno – edukacyjnych dla osób stosujących przemoc domową. Do udziału w ww. programie uczestnicy byli kierowani na podstawie zgłoszeń dokonywanych przez jednostki pomocy społecznej, policję, prokuraturę, sąd. W latach 2020 – 2022 oddziaływania korekcyjno – edukacyjne były prowadzone wobec mężczyzn.

(tabela nr 5) Liczba uczestników programu korekcyjno – edukacyjnego dla osób stosujących przemoc domową.

Rok	Liczb osób zgłoszonych do udziału w programie korekcyjno – edukacyjnym	Liczba osób zakwalifikowanych do udziału w programie korekcyjno – edukacyjnym	Liczba osób, która ukończyła program korekcyjno – edukacyjny
2020	64	10	8
2021	30	9	8
2022	43	13	8

W 2020 roku zostały zgłoszone do udziału w programie korekcyjno – edukacyjnym dla osób stosujących przemoc domową 64 osoby, z czego w kolejnych latach liczba ta zmniejszyła się do 43 osób, co stanowi spadek o 32,81%. Zakładano, że w poszczególnych edycjach program rozpocznie 15 osób. Niestety w procesie rekrutacji swój udział zadeklarowało (2020 – 10, 2021 – 9, 2022 – 13) co stanowi 71% zakładanej początkowej liczby uczestników. Mała liczba uczestników programów korekcyjno – edukacyjnych dla osób stosujących przemoc może wynikać z niskiej motywacji zgłaszanych uczestników. Często zdarza się, że osoby zgłaszane do udziału w programie korekcyjno – edukacyjnym nie przystępują do jego realizacji lub rezygnują w trakcie jego trwania. Za rezygnację z programu osoby te nie ponoszą żadnych konsekwencji prawnych, karnych czy finansowych. W latach 2020 – 2022 program ukończyło rokrocznie 8 mężczyzn. Środki na realizację zajęć korekcyjno – edukacyjnych otrzymano z budżetu Wojewody Łódzkiego.

(tabela nr 6) Wysokość wydanych środków na realizację programu korekcyjno – edukacyjnego:

Program	Rok 2020	Rok 2021	Rok 2022
Program korekcyjno – edukacyjny	6.768,00 zł	8.100,00 zł	11.700,00 zł

Różnica w wydanej dotacji mimo takiej samej liczby osób, które ukończyły program korekcyjno – edukacyjny dla osób stosujących przemoc domową wynika z liczby podpisanych kontraktów. Po zakończeniu programu korekcyjno – edukacyjnego uczestnicy przez okres 3 lat podlegają monitoringowi, który prowadzony jest przez Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Zgierzu.

Jak wynika z danych prowadzonego monitoringu wśród 24 mężczyzn, którzy ukończyli program korekcyjno – edukacyjny w okresie 2020 – 2022:

- 1) wobec 21 mężczyzn zakończono procedurę „Niebieskie Karty”;
- 2) 3 osoby zmarły.

III. Powiatowy Program Przeciwdziałania Przemocy Domowej i Ochrony Osób Doznających Przemocy Domowej w Powiecie Zgierskim na lata 2024 – 2030.

Głównym celem „Powiatowego Programu Przeciwdziałania Przemocy Domowej i Ochrony Osób Doznających Przemocy Domowej na lata 2024 – 2030” jest zwiększenie działań na rzecz przeciwdziałania przemocy domowej w Powiecie Zgierskim.

Program ma przyczynić się do ograniczenia problemu i skutków przemocy domowej. W związku z czym istotne jest podjęcie działań skierowanych na profilaktykę, ochronę ofiar przemocy domowej, jak i na podjęcie oddziaływań edukacyjnych i korekcyjnych wobec osób stosujących przemoc domową.

1. Cele szczegółowe

- 1) Udzielanie fachowej pomocy osobom dotkniętym przemocą domową, osobom w kryzysie;
- 2) Ochrona osób doświadczających przemocy;
- 3) Ograniczenie stosowania przemocy przez sprawców poprzez realizowanie programów korekcyjno – edukacyjnych, programów psychologiczno – terapeutycznych dla osób stosujących przemoc domową;
- 4) Zwiększenie kompetencji zawodowych osób zajmujących się przemocą domową oraz uzależnieniem.

2. Realizacja celów

1.	Cele szczegółowe: Udzielanie fachowej pomocy osobom dotkniętym przemocą domową, osobom w kryzysie;		
	DZIAŁANIE	WSKAŹNIKI	PODMIOT ODPOWIEDZIALNY
			CZAS REALIZACJI
1.	Współpraca z Zespołami Interdyscyplinarnymi oraz grupami diagnostyczno – pomocowymi, umożliwienie udziału w terapii,	- liczba posiedzeń Zespołów Interdyscyplinarnych, - liczba posiedzeń grup diagnostyczno – pomocowych, - liczba sporządzonych formularzy „Niebieska Karta”, - liczba zamkniętych procedur „Niebieskie Karty” w związku z ustaniem przemocy domowej	Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie, Miejskie/Gminne Ośrodki Pomocy Społecznej.
2.	Ochrona osób doświadczających przemocy domowej		
2.	Zapewnienie opieki i bezpieczeństwa dzieciom doznającym przemocy domowej poprzez umieszczenie ich w pieczy zastępczej	- liczba dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej z powodu przemocy domowej.	Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie, Policja, Miejskie/Gminne Ośrodki Pomocy Społecznej, Prokuratura.
3.	Zapewnienie dostępu do bezpłatnych porad: - prawnych, - psychologicznych, - socjalnych, - pedagogicznych.	- liczba osób, korzystających z nieodpłatnych form pomocy.	
4.	Opracowanie i realizacja programów terapeutycznych dla ofiar przemocy domowej, grupy wsparcia.	- liczba opracowanych programów terapeutycznych, - liczba osób, które uczestniczyły w nich, - liczba osób, uczestniczących w grupach wsparcia.	

3.	Ograniczenie stosowania przemocy przez sprawców poprzez realizowanie programu korekcyjno – edukacyjnego, programu psychologiczno – terapeutycznego dla osób stosujących przemoc domową.		
1. Opracowanie i realizacja programu korekcyjno – edukacyjnych dla osób stosujących przemoc domową,	- liczba osób stosujących przemoc uczestniczących w programie korekcyjno – edukacyjnym, - liczba osób objętych monitoringiem po ukończeniu programu korekcyjno – edukacyjnego.	Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie, Policja, Miejskie/Gminne Ośrodki Pomocy Społecznej, Prokuratura.	2024 – 2030
2. Opracowanie i realizacja programu psychologiczno – terapeutycznego dla osób stosujących przemoc domową.	- liczba osób stosujących przemoc uczestniczących w programie psychologiczno – terapeutycznym, - liczba osób objętych monitoringiem po ukończeniu programu psychologiczno – terapeutycznego.		
3. Izolowanie osób stosujących przemoc domową od ofiar przemocy domowej.	- liczba osób, które z uwagi na stosowanie przemocy domowej zostały zmuszone do opuszczenia miejsca pobytu, - liczba osób zatrzymanych przez funkcjonariuszy policji podczas interwencji w związku z przemocą domową, - liczba wszczętych przez prokuraturę spraw dotyczących przemocy domowej, - liczba osób skazanych z art.207 k.k.		

4.	Zwiększenie kompetencji zawodowych osób zajmujących się przemocą domową oraz uzależnieniami.			
1. Organizowanie szkoleń, konferencji, warsztatów z zakresu przeciwdziałania przemocy domowej,	- liczba osób uczestniczących w szkoleniach.	Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie,	2024 – 2030	
2. Zapewnienie specjalistycznego wsparcia, superwizje, dla osób pracujących w obszarze przeciwdziałania przemocy.	- liczba przeprowadzonych działań wspierających, - liczba uczestników objętych działaniami wspierającymi.	Miejsko/ Gminne Ośrodki Pomocy Społecznej, Policja, Sąd.		

3. Beneficjenci

Program skierowany jest do:

- 1) rodzin i osób zagrożonych zjawiskiem przemocy;
- 2) osób dotkniętych przemocą domową;
- 3) osób stosujących przemoc domową;
- 4) przedstawicieli instytucji, organizacji i służb zajmujących się udzielaniem pomocy w sytuacji przemocy domowej;
- 5) społeczności lokalnej.

4. Realizatorzy programu

Realizatorem programu jest Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Zgierzu przy udziale:

- 1) Starostwa Powiatowego w Zgierzu;
- 2) Komendy Powiatowej Policji, Komisariatów Policji z terenu powiatu zgierskiego;
- 3) Ośrodków Pomocy Społecznej z terenu powiatu zgierskiego;
- 4) Zespołów Interdyscyplinarnych, grup diagnostyczno – pomocowych z terenu powiatu zgierskiego;
- 5) Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych z terenu powiatu zgierskiego;
- 6) Poradni Psychologiczno – Pedagogicznych z terenu powiatu zgierskiego;
- 7) Prokuratury Rejonowej w Zgierzu;
- 8) Sądu Rejonowego w Zgierzu;
- 9) Organizacji pozarządowych działających na rzecz rodziny.

5. Źródło finansowania

Zakres realizacji zadań ujętych w programie będzie zależeć od środków finansowych samorządu, instytucji, jak i poszczególnych organizacji pozarządowych. Część zadań zapisanych w programie może być realizowana ze środków budżetu Wojewody.

6. Monitoring i ewaluacja

Monitoring Powiatowego Programu Przeciwdziałania Przemocy Domowej i Ochrony Osób Doznających Przemocy Domowej w Powiecie Zgierskim na lata 2024 – 2030 odbywać się będzie na podstawie corocznych sprawozdań z realizowanych celów przedstawionych

Zarządowi Powiatu Zgierskiego.

Ewaluacja programu będzie przebiegała w oparciu o analizę i interpretację zebranych danych własnych oraz danych pozyskanych od współpracujących instytucji pomocowych. Pozyskane dane umożliwią ocenę wartości programu oraz pomogą w dalszym planowaniu jego realizacji i rozwoju działań. Analiza danych pozwoli na sprawdzenie skuteczności i efektywności przyjętych założeń.

Program stanowi dokument otwarty i zmienny. Wobec tego, można go modyfikować wraz ze zmieniającymi się potrzebami, przepisami prawnymi oraz środkami finansowymi.

Uzasadnienie

Konieczność przyjęcia przez Radę Powiatu stosownej uchwały wynika z obowiązków nałożonych przez ustawodawcę w ustawie z dnia 29.07.2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy domowej zgodnie z art. 6 ust 2 pkt 1 ww. ustawy do zadań własnych powiatu należy opracowanie u realizacja Powiatowego Programu Przeciwdziałaniu Przemocy Domowej i Ochrony Osób Doznających Przemocy Domowej.

Biorąc to pod uwagę zasadne jest przyjęcie niniejszego programu.